

The Relationship between Social and Cultural Capital and Marital Happiness of Student Couples

Pouratashi, Mahtab

Faculty member, Institute for Research and Planning in Higher Education.Tehran.IRAN(Author), m.pouratashi@irphe.ir

Zamani, Asghar

Faculty member, Institute for Research and Planning in Higher Education. Tehran.IRAN, a.zamani@irphe.ir

Abstract

The purpose of this study was to investigate the effect of couples' social and cultural capital on marital happiness. The statistical population included married students at Public Universities in Tehran, which ۳۸۴ students was selected for the study. A questionnaire was applied for collecting data from the sample. After confirming the reliability (according to views of some professors in the field) and validity of questionnaire (Cronbach's alpha more than .۷) and information gathering, data was analyzed by SPSS software. The findings showed that marital happiness of students was in a satisfied level. Also, students' levels of social and cultural capital were more than the middle spectrum. There were positive and significant correlations between social and cultural capital with the marital happiness of couples, which means that with the increase of students' level of the mentioned capitals, students' marital happiness increase. Finally, according to the standardized regression coefficients, acceptance of differences and tangible capital had the most effects on marital happiness. Based on the findings of the study and with emphasizing the importance of social and cultural capital, suggestions drawn to improve the mentioned capitals.

Keywords: Marital happiness, social capital, cultural capital, student, couples

رابطه سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی با خرسندی زناشویی زوجین دانشجویان

مهتاب پورآتشی (نویسنده مسئول)

عضو هیات علمی موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی، تهران، ایران
m.pouratashi@irphe.ir

اصغر زمانی

عضو هیات علمی موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی، تهران، ایران a.zamani@irphe.ir

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی رابطه بین خرسندی زناشویی زوجین دانشجویان سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی انجام گردید. پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و از نظر راهبردی پیمایش بود و از روش تحقیق کمی استفاده گردید. جامعه آماری متشکل از دانشجویان متأهل و شاغل به تحصیل در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران بود که ۳۸۴ تن از آن‌ها به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند و با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی در این پژوهش مشارکت کردند. جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه انجام شد که پس از تأیید روایی (بر اساس نظر برخی اساتید و صاحب‌نظران) و پایایی (بر اساس ضریب آلفای کرونباخ)، در اختیار گروه هدف قرار گرفت و در مرحله بعد، تحلیل‌های آماری با استفاده از نرم‌افزار اس.پی.اس.اس صورت گرفت. بر اساس یافته‌های پژوهش، خرسندی زناشویی دانشجویان متأهل در سطح مطلوب قرار دارد. دیگر یافته توصیفی پژوهش نشان داد که پاسخگویان در متغیرهای مستقل مورد مطالعه (سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی) نمره بالاتر از حد متوسط کسب کردند. نتایج حاصل از ضریب همبستگی بیانگر ارتباط مثبت و معنی‌دار بین سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی با خرسندی زناشویی بود که بیان می‌دارد با افزایش سطح این دو سرمایه مهم، میزان خرسندی زناشویی نیز افزایش می‌یابد. در نهایت، بر اساس نتایج مربوط به ضرایب استاندارد رگرسیون، پذیرش تفاوت‌ها و سرمایه عینیت یافته بیشترین تأثیرگذاری را بر خرسندی زناشویی داشتند. مبتنی بر یافته‌های مستخرج از مطالعه و ضمن تأکید بر اهمیت سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی، پیشنهادهایی برای ارتقای سرمایه‌های ذکر شده ارائه گردید.

واژه‌های کلیدی: خرسندی زناشویی، سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی،

دانشجو، زوجین

تاریخ دریافت: ۰۱/۰۱/۳۰ تاریخ بازبینی: ۰۱/۰۵/۰۲ تاریخ پذیرش: ۰۱/۰۵/۰۲

فصلنامه راهبرد اجتماعی فرهنگی، سال ۱۱، شماره ۳، پیاپی ۴۴، پاییز ۱۴۰۱،

صص ۱۳۸-۱۶۲

مقدمه و بیان مسئله

ازدواج یکی از با اهمیت‌ترین و حساس‌ترین تصمیمات زندگی هر فرد می‌باشد، به‌گونه‌ای که روابط زناشویی پایدار، خرسند و رضایت‌بخش نتایج مثبت سلامت روانی و جسمانی و رشد را به همراه خواهد داشت و در مقابل، جدایی و طلاق زوجین، خطر و تهدیدی آسیب‌زا برای خانواده است و آثار و پیامدهای منفی روانی، جسمانی، اجتماعی و اقتصادی را به‌همراه خواهد داشت. در دیدگاه قرآن، زندگی زناشویی و خلقت انسان بر مبنای زوجین از نشانه‌های خداوند در آفرینش به شمار می‌رود و در آیه ۲۱ سوره مبارکه نساء، از پیوند ازدواج که موجب تشکیل خانواده می‌شود به پیمان محکم یادشده است: « وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ». این در حالی است که نگاهی بر داده‌های آماری ازدواج و طلاق در کشور بر اساس داده‌های رسمی ارائه‌شده توسط مرکز آمار ایران (۱۴۰۰) نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۰ تعداد ازدواج در کشور برابر ۸۷۴۷۹۲ و تعداد طلاق برابر ۱۴۲۸۴۱ مورد بوده است. در سال ۱۳۹۵ تعداد ازدواج و طلاق به ترتیب برابر با ۷۰۴۷۱۶ و ۱۸۱۰۴۹ مورد و در سال ۱۳۹۹ این تعداد برابر با ۵۵۶۷۳۱ و ۱۸۳۱۹۳ مورد بود. لذا، موضوع ازدواج خرسند و پایدار در کشور به‌عنوان یکی از موضوع‌های کلیدی و دارای اولویت کشور مطرح گردیده است و سیاست‌ها و قوانینی در این

خصوص تصویب گردیده است؛ از جمله دربند ۴ سیاست‌های کلی جمعیت که در سال ۱۳۹۳ ابلاغ گردید، «تحکیم بنیان و پایداری خانواده با اصلاح و تکمیل آموزش‌های عمومی درباره اصالت کانون خانواده و فرزند پروری و با تأکید بر آموزش مهارت‌های زندگی و ارتباطی و ارائه خدمات مشاوره‌ای بر مبنای فرهنگ و ارزش‌های اسلامی-ایرانی» مورد تأکید قرار گرفت. ماده ۱۰۲ قانون برنامه ششم توسعه دولت را موظف کرده بر اساس سیاست‌های کلی جمعیت و خانواده و سند جمعیت مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی با همکاری نهادهای ذی‌ربط به‌منظور تقویت و تحکیم جامعه‌ای خانواده محور و تقویت و تحکیم و تعالی خانواده، اقدام «آموزش و مشاوره مستمر و مسئولانه نوجوانان و جوانان با اولویت خانواده‌ها قبل، حین و دست‌کم پنج سال پس از ازدواج توسط همه دستگاه‌های ذی‌ربط، به‌ویژه وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ورزش و جوانان، سازمان بهزیستی، مؤسسات آموزشی عمومی و آموزش عالی دولتی و غیردولتی، سازمان نظام روانشناسی و مشاوره و سایر نهادهای ذی‌ربط» را به عمل آورد.

مطابق با ماده ۳۵ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت (مصوب سال ۱۴۰۰)، «وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کلیه مؤسسات آموزش عالی کشور، مکلف‌اند در راستای سیاست‌های کلی جمعیت و خانواده حداکثر یک سال پس از ابلاغ این قانون، جهت ترویج و آگاهی بخشی نسبت به وجوه مثبت ازدواج به‌هنگام، نیاز، آموزش مهارت‌های دوران ازدواج، فرزند آوری، آثار منفی کم‌فرزندی در خانواده و کاهش رشد جمعیت در جامعه، حرمت سقط جنین، نهادینه کردن هنجارهای صیانت از تحکیم خانواده، ایفای نقش‌های خانوادگی و مقابله با محتوای مغایر سیاست‌های جمعیتی، ضمن حذف محتوای آموزشی مخالف فرزند آوری، اقدامات و فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی ویژه دانشجویان و نیروی انسانی آموزشی و اداری را مبتنی بر نقشه مهندسی فرهنگی کشور ذیل برنامه‌های سالانه خود انجام دهند». همچنین، مطابق با ماده ۳۶ این قانون «وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت درمان و آموزش پزشکی موظف‌اند با هماهنگی نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه‌ها نسبت به تأسیس مراکز مشاوره مبتنی بر سبک زندگی اسلامی - ایرانی در مراکز آموزش عالی اقدام نمایند».

لذا، با عنایت به تأکیدات و توجهات سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران و ضمن برشمردن اهمیت ازدواج خرسند، مستحکم و پایدار، انجام مطالعات و بررسی‌های

گوناگون، چندجانبه و عمیق به منظور بررسی و شناسایی عوامل تأثیرگذار بر ازدواج و خرسندی زناشویی می‌تواند دلالت‌هایی را برای ارائه آموزش‌ها و مشاوره‌های اثربخش در جهت پایداری و دوام در ازدواج به همراه داشته باشد. از جمله عواملی که می‌تواند بر این امر تأثیرگذار باشد سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی است. از منظر قرآن کریم، خانواده محل آرامش و امنیت است و بر مبنای محبت بنا شده است. در اندیشه اسلامی و آموزه‌های دینی هم کفو بودن عامل بسیار مهمی برای ازدواج شناخته شده است و همسانی زوجین در طبقه اجتماعی، صفات اخلاقی و ویژگی‌های روان‌شناختی، ویژگی‌های فرهنگی، مذهب و دین، سن و سال نیز مورد تأکید بسیاری محققان قرار گرفته است (سالاری فر، ۱۳۸۳).

از سوی دیگر، طی دو دهه اخیر و با افزایش جمعیت دانشجویی کشور، ازدواج‌های دانشجویی نیز افزایش یافته است و در این مسیر، برگزاری جشن‌های ازدواج دانشجویی نیز سبب ترغیب دانشجویان به این امر گردیده است. دانشجویان، به‌عنوان سرمایه انسانی و نیروی کلیدی و آینده‌ساز جامعه، به تحصیل اشتغال دارند و برای انجام هر چه بهتر تکالیف مهم تحصیل به آرامش روانی و ذهنی نیاز دارند. لذا، هر نوع مشغله و درگیری ذهنی به‌خصوص مسائل مرتبط با ازدواج و زندگی مشترک می‌تواند آثار و پیامدهای منفی بر سلامت جسمی، روحی و روانی و همچنین، وضعیت تحصیلی آنان بگذارد. با عنایت به این مهم و با توجه به بررسی‌های انجام شده، خلأ پژوهشی در زمینه بررسی رابطه بین سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی با خرسندی زناشویی مشاهده می‌شود و مهر تأییدی بر ضرورت انجام چنین پژوهشی است. لذا، با توجه به اهمیت ازدواج دانشجویی و حفظ تداوم و پایداری آن، پژوهش به دنبال پاسخ به این پرسش اصلی خواهد بود که آیا بین سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی و خرسندی زناشویی دانشجویان متأهل رابطه معنی‌داری وجود دارد؟

۱. اهداف و سؤالات پژوهش

همان‌طور که در بخش مقدمه بیان شد این پژوهش به دنبال دستیابی به هدف محوری رابطه سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی با خرسندی زناشویی دانشجویان متأهل است. در این راستا، سؤالات زیر را پاسخ می‌دهد:

۱. دانشجویان متأهل از چه سطحی از خرسندی زناشویی برخوردارند؟
۲. دانشجویان متأهل از چه سطحی از سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی برخوردارند؟

۳. آیا ارتباطی بین سرمایه اجتماعی دانشجویان متأهل و خرسندی زناشویی ایشان وجود دارد؟
۴. آیا ارتباطی بین سرمایه فرهنگی دانشجویان متأهل و خرسندی زناشویی ایشان وجود دارد؟
۵. تأثیر سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی دانشجویان متأهل بر خرسندی زناشویی ایشان چگونه است؟

۲. فرضیه‌های پژوهش

فرضیه‌های اصلی این پژوهش عبارت‌اند از:

- بین سرمایه اجتماعی دانشجویان متأهل و خرسندی زناشویی ایشان رابطه معنی‌داری وجود دارد.
 - بین سرمایه فرهنگی دانشجویان متأهل و خرسندی زناشویی ایشان رابطه معنی‌داری وجود دارد.
- هریک از ابعاد سرمایه اجتماعی (دارای ۸ بعد) و سرمایه فرهنگی (دارای ۳ بعد) فرضیه‌های فرعی پژوهش را شکل می‌دهند.

۳. پیشینه پژوهش

مطالعاتی که در حوزه موضوعی این پژوهش صورت گرفته‌اند، نشان می‌دهد: همسرانی که در زندگی مشترک از سطوح بالاتری از سرمایه اجتماعی برخوردارند، خرسندی و رضایت‌مندی بالاتری را نیز تجربه می‌کنند (قلی زاده & اسماعیلیان اردستانی، ۱۳۹۳). ریچاردز (۲۰۰۰)؛ به نقل از نصرتی نژاد و همکاران (۱۳۹۴) بیان می‌دارد؛ سرمایه اجتماعی بیش‌تر از سرمایه انسانی می‌تواند خرسندی زناشویی ایجاد کند. مطالعات نشان می‌دهد، صمیمیت، اهمیت اساسی در ماندگاری روابط زن و شوهر دارد و میزان صمیمیت، در دستیابی به خرسندی زناشویی تأثیر بسیاری می‌گذارد (آجلی لاهیجی & مقتدری، ۱۳۹۵).

اشنلگرو و پیکارت^۱ (۲۰۰۹) در پژوهشی بیان داشتند، هرچه میزان اعتماد اجتماعی و مشارکت اجتماعی فرد بالاتر باشد، نشان می‌دهد که فرد از سرمایه اجتماعی بیشتر و بالاتری برخوردار است. هان^۲ (۲۰۱۴) در مطالعه نقش سرمایه

^۱ Snelgrove & Pikhart

^۲ Han

اجتماعی در خرسندی بیان داشت، بافت اجتماعی همسایگی برای فهم تفاوت در خرسندی فرد از اهمیت بسیاری برخوردار است. دستیابی به احساس سودمندی و مشارکت در سطح همسایگی، بر خرسندی تأثیر مثبت دارد. زو^۳ و همکاران (۲۰۱۸) در مطالعه‌ای نشان دادند سرمایه اجتماعی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر رضایت و خرسندی از زندگی دارد. لورانس^۴ و همکاران (۲۰۱۹) دریافتند که کیفیت روابط بین زوجین دارای مزایای بسیاری همچون خرسندی از ازدواج و زندگی مشترک است. اونال و اکگون^۵ (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای بیان داشتند، سبک‌های مثبت حل مسئله همسران از طریق سازگاری زناشویی، سبب پیش‌بینی خرسندی زناشویی می‌شود. مطالعات (مفردنژاد & منادی، ۱۳۹۹) حکایت از آن دارد که مؤلفه‌های سرمایه فرهنگی پیش‌بینی کننده‌های کاهش خشونت خانگی علیه زنان هستند.

یافته‌های مطالعات پیشین، نشان می‌دهد که پژوهش‌های اندکی در حوزه سرمایه اجتماعی و فرهنگی در میان زوجین انجام گرفته است. همچنین، یافته‌ها حاکی از آن است که تاکنون پژوهشی که به مطالعه سرمایه اجتماعی، سرمایه فرهنگی و خرسندی زناشویی دانشجویان بپردازد، انجام نشده است که این امر با توجه به لزوم به‌کارگیری نتایج و یافته‌های پژوهشی در مشاوره‌های پیش از ازدواج و در سن دانشجویی، خود مهر تأییدی بر ضرورت انجام چنین پژوهشی است.

۴. مبانی و چارچوب نظری

واژه خرسندی هنگامی که به معنای وسیع به کار می‌رود، مترادف با «کیفیت زندگی» یا «بهبودی» است. به این معنی که زندگی خوب است، اما مشخص نمی‌کند که چه چیزی در زندگی خوب است. این کلمه به‌صورت مشخص‌تر و با بهره‌گیری از طبقه‌بندی کیفیت‌های زندگی شامل زیست‌پذیری محیط، طولانی‌مدتی زندگی فردی، سودمندی زندگی، و رضایت نیز تعریف می‌گردد (Veenhoven, ۲۰۰۶). به‌زعم وسمان و ریکس^۶ (۱۹۶۶)، خرسندی به‌عنوان ارزیابی کلی از کیفیت تجارب فردی در انجام امور اساسی تعریف می‌گردد و نشان‌دهنده تأثیر مثبت در دوره زمانی طولانی است.

^۳ Zou

^۴ Lawrence

^۵ Unal & Akgun

^۶ Wessman & Ricks

خرسندی زناشویی، بیانگر و انعکاس‌دهنده میزان شادمانی و خشنودی زن و شوهر از روابط زناشویی است. مفهوم خرسندی زناشویی، مفهومی چندبعدی و چندوجهی است که شامل ابعاد روانی، اقتصادی، اجتماعی، و اجزای معنوی روابط زناشویی است؛ ارزیابی کلی به وضعیت رابطه زناشویی یا رابطه عاشقانه کنونی فرد اشاره دارد و می‌تواند انعکاسی از میزان شادی افراد از روابط بین زوجین باشد (Ziaee et al., ۲۰۱۴). از جمله عواملی که می‌تواند با خرسندی زناشویی رابطه داشته باشد، سرمایه‌های اجتماعی و فرهنگی است.

۴-۱. سرمایه اجتماعی

سرمایه اجتماعی مجموعه‌ای از منابع بالفعل یا بالقوه است که به داشتن شبکه‌ای بادوام از روابط کم‌وبیش نهادینه‌شده از شناخت متقابل و عضویت در یک گروه است که برای هر یک از اعضای خود پشتوانه سرمایه جمعی را فراهم می‌کند (Bourdieu, ۱۹۸۶). سرمایه اجتماعی به مجموعه‌ای از ارزش‌های غیررسمی، هنجارها، تعهدات اخلاقی، و قواعد عرفی اطلاق می‌شود که اعمال و رفتارهای افراد در چارچوب آن‌ها شکل می‌گیرد و انجام می‌شود (صالحی امیری & باباشمس, ۱۳۹۴). به عقیده لوری (Loury, ۱۹۷۷)، سرمایه اجتماعی برای توصیف منابع افراد (روابط اعتماد، روابط اقتدار، و تخصیص هماهنگ حقوق) مطرح گردیده است.

سرمایه اجتماعی را می‌توان در سه بعد ساختاری، هنجاری، و شناختی دسته‌بندی کرد: (۱) بعد ساختاری: این بعد بر الگوی پیوند میان اعضای گروه و نحوه شکل‌گیری و سازمان‌دهی اعضا اشاره دارد. از جمله شاخص‌های این بعد شامل قواعد و نقش، روابط اجتماعی و شبکه‌ها است. (۲) بعد هنجاری: این بعد اشاره به کیفیت ارتباط و تعاملات اعضا دارد. شاخص‌های این بعد شامل اعتماد اجتماعی، تعامل اعضا و کیفیت روابط و پیوند اجتماعی است. (۳) بعد شناختی: اشاره بر ارزش‌های مشترک و ویژه در بین اعضای یک گروه دارد. از جمله شاخص‌های این بعد شامل ارزش‌ها، فرهنگ حاکم بر شبکه اجتماعی، و هنجارها است (صالحی امیری & باباشمس, ۱۳۹۴).

سرمایه اجتماعی در خانواده، شبکه حمایت برای اعضای خانواده را فراهم می‌آورد. سرمایه اجتماعی به اعضای خانواده این امکان را می‌دهد تا از آرامش بیشتری برخوردار شوند و از طریق افزایش دانش، خانواده را برای بهره‌وری بیشتر از امکانات بالقوه موجود در جامعه امکان‌پذیر می‌سازد (اکبری و همکاران, ۱۳۹۸). کاهش

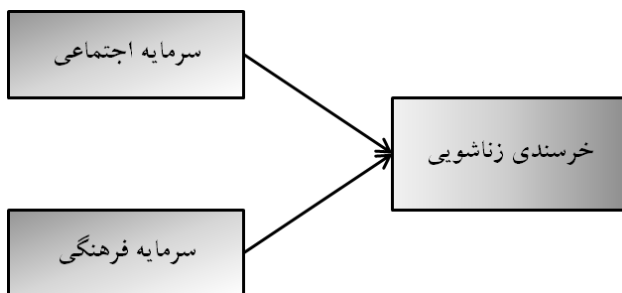
سرمایه اجتماعی با بی‌اعتمادی میان زوجین همراه است و تنش‌ها و بیماری‌های روحی و روانی از قبیل افسردگی و اضطراب را افزایش می‌دهد (آخوندی & لک، ۱۳۹۸).

۲-۴. سرمایه فرهنگی

مفهوم سرمایه فرهنگی از کارهای بوردیو آغاز شده است، که آن را به‌عنوان دانش فرهنگی عالی که در نهایت به مزایای مالی و اجتماعی دارنده آن می‌انجامد، تعریف کرد (Light, ۲۰۰۴). سرمایه فرهنگی به معنی قدرت شناخت و قابلیت استفاده از کالاهای فرهنگی توسط هریک از افراد است و دربرگیرنده تمایلات پایدار فرد هست که در خلال اجتماعی شدن در فرد انباشته می‌گردد (فکوهی، ۱۳۸۲).

به‌زعم بوردیو، سرمایه فرهنگی به سه صورت وجود دارد: (۱) سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته؛ بیشتر ویژگی‌های سرمایه فرهنگی از این حقیقت استنباط می‌شود که در حالت بنیادین خود، با جسم پیوند خورده و تجسم را پیش‌فرض می‌گیرد. (۲) سرمایه فرهنگی عینیت یافته، در قالب کالاهای فرهنگی (مانند تصاویر، کتاب، لغت‌نامه، ابزار و غیره) که ردپا و تحقق نظریه‌ها و نقدهای این نظریه‌ها و مسائلی است؛ تجلی می‌یابد. (۳) سرمایه فرهنگی نهادی شده؛ شکلی از عینیت‌سازی است (Bourdieu, ۱۹۸۶). سرمایه فرهنگی تجسم‌یافته با استعداد، تلاش، و تجربه فرد حاصل می‌شود و در نتیجه، با مرگ دارنده آن از بین می‌رود. لازمه سرمایه فرهنگی نهادی شده، وجود افرادی مستعد و باصلاحیت برای کسب انواع مدارک تحصیلی و دانشگاهی و همچنین، وجود نهادهای رسمی که این مدارک تحصیلی را صادر و رسمیت ببخشند، است (نیازی & کارکنان نصرآبادی، ۱۳۸۶).

بر اساس ادبیات و پیشینه مطالعاتی صورت گرفته، مدل مفهومی پژوهش به‌صورت شکل (۱) می‌باشد.

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

۵. روش پژوهش

این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی می‌باشد و از روش تحقیق کمی استفاده شده است. همچنین، پژوهش از نظر راهبردی پیمایش، از نظر میزان کنترل متغیرها از نوع غیرآزمایشی، و از نظر زمانی مقطعی بود. جامعه آماری پژوهش شامل زوجین دانشجوی شاغل به تحصیل در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بود. از آنجاکه آمار مشخصی از تعداد دانشجویان متأهل وجود نداشت؛ لذا، حجم نمونه مناسب، با استفاده از فرمول کوکران برای هنگامی که حجم جامعه آماری معلوم نیست و با در نظر گرفتن مقدار خطای ۰/۰۵، برابر با ۳۸۴ دانشجوی به دست آمد.

ابزار جمع‌آوری داده‌های این پژوهش، پرسشنامه بود. جهت سنجش و اندازه‌گیری خرسندی زناشویی، از مقیاس خرسندی زناشویی ناتان اچ. آزرین و همکاران استفاده گردید. این مقیاس ۱۰ سؤال دارد و میزان خرسندی زناشویی را در طیف ۱۰ تا ۱۰۰ می‌سنجد. برای سنجش سرمایه اجتماعی، از مقیاس سرمایه اجتماعی اونیکس و بولن (۲۰۰۰) بهره گرفته شد. این پرسشنامه ۳۶ سؤال دارد و ۸ بعد: مشارکت در اجتماع، فعال بودن در اجتماع، احساس اعتماد و امنیت، ارتباط با همسایگان، ارتباط با دوستان و خانواده، پذیرش تفاوت‌ها، ارزش زندگی و روابط کاری را موردسنجش قرار می‌دهد. برای سنجش سرمایه فرهنگی، بر اساس ادبیات نظری و مطالعات پیشین (مانند بوردیو، ۱۹۸۶؛ لایت، ۲۰۰۴؛ مختاری و همکاران، ۱۳۹۵)، پرسشنامه‌ای تدوین گردید و سرمایه فرهنگی با توجه به ۱۴ گویه و در سه بعد عینیت یافته، ذهنیت یافته و نهادی شده موردسنجش و اندازه‌گیری قرار گرفت. روایی صوری پرسشنامه تدوین شده توسط ۷ نفر از استادان و صاحب‌نظرانی که در

حوزه روانشناسی و مشاوره و آموزش عالی تخصص داشتند و پژوهش‌هایی در حوزه‌های مرتبط با موضوع این پژوهش به انجام رسانده بودند؛ مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. برای بررسی پایایی مقیاس‌های مورد استفاده در پژوهش، پیش‌آزمون انجام گرفت و بر اساس پرسشنامه‌های تکمیل‌شده، آلفای کرونباخ محاسبه شد. بر اساس نتایج آلفای کرونباخ و معیارهای ارائه‌شده توسط (George & Mallery, 2003)، پایایی مقیاس‌های مورد استفاده برای انجام پژوهش برای خرسندی زناشویی برابر ۰/۸۶، برای ابعاد سرمایه اجتماعی در طیف ۰/۷۶ تا ۰/۹۱ و برای ابعاد سرمایه فرهنگی در طیف ۰/۷۹ تا ۰/۸۳ به دست آمد و لذا، از قابل قبول تا عالی ارزیابی شد. بدین ترتیب، پرسشنامه تدوین و توسعه‌یافته، پس از تأیید روایی و پایایی، با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی برای تکمیل در اختیار دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران قرار گرفت. با توجه به این که تکمیل پرسشنامه‌ها در زمان کرونا و تعطیلی دانشگاه‌ها صورت گرفت، برای رفع محدودیت دسترسی به نمونه، پرسشنامه به صورت نسخه الکترونیکی طراحی گردید و با همکاری دانشگاه‌ها به گروه نمونه ارسال گردید. پس از جمع‌آوری داده‌ها، با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۳، آمارهای توصیفی و استنباطی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها به کار گرفته شد.

۶. یافته‌های پژوهش

۶-۱. یافته‌های توصیفی

سؤال نخست این پژوهش این بود که «دانشجویان متأهل از چه سطحی از خرسندی زناشویی برخوردارند؟». بر اساس داده‌های به دست آمده، میانگین خرسندی زناشویی پاسخگویان برابر با ۷۰/۳۴ (از ۱۰۰) و انحراف معیار برابر ۹/۲۸ است. با توجه به این که میزان میانگین از سطح متوسط بالاتر است، می‌توان گفت خرسندی زناشویی پاسخگویان در سطح مطلوب می‌باشد. یافته‌های آزمون تی استیوونت در خصوص مقایسه خرسندی زناشویی دانشجویان بر اساس جنسیت نشان داد، خرسندی زناشویی زنان بیشتر از مردان است، هرچند این تفاوت از نظر آماری معنی‌دار نبود ($t = -1,050, sig. = .294$).

یافته‌های تحلیل واریانس یک‌طرفه برای مقایسه خرسندی زناشویی با توجه به سال‌های زندگی مشترک نشان داد که دانشجویان با سال‌های مختلف زندگی

مشترک دارای سطوح متفاوت خرسندی زناشویی می‌باشند و این تفاوت معنی‌دار است ($F= ۲,۸۳, sig.= ۰,۰۲۴$). به‌منظور شفاف نمودن تفاوت‌های معنی‌دار، از آزمون دانکن استفاده گردید و یافته‌ها در جدول (۱) منعکس شده است. بر اساس یافته‌های به‌دست‌آمده، تفاوت معنی‌دار بین زوجین دارای ۴ و ۵ سال زندگی مشترک با زوجینی است که کمتر از ۴ سال زندگی مشترک دارند. براین اساس، گروهی که ۴ سال از زندگی مشترکشان گذشته است سطح بیشتری از خرسندی زناشویی را نسبت به دیگر گروه‌ها گزارش کردند.

جدول ۱- نتایج آزمون دانکن

متغیر	Subset for alpha = ۰,۰۵		سال‌های مشترک
	زندگی ۱	زندگی ۲	
خرسندی زناشویی	۶۶/۴۳		۲ سال
	۷۰/۷۱		۱ سال و کمتر
	۷۱/۱۱		۳ سال
	۷۳/۲۷		۴ سال
	۷۳/۷۳		۵ سال و بیشتر

سؤال دوم پژوهش سطوح سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی دانشجویان متأهل را مورد پرسش قرار داد. سرمایه اجتماعی پاسخگویان در ۸ بُعد مورد بررسی قرار گرفت. حداکثر نمره مربوط به هریک از ابعاد عبارت‌اند از: مشارکت در اجتماع برابر با ۲۸، فعال بودن در اجتماع برابر با ۲۸، احساس اعتماد و امنیت برابر با ۲۰، ارتباط با همسایگان برابر با ۲۰، ارتباط با دوستان و خانواده برابر با ۱۲، پذیرش تفاوت‌ها برابر با ۸، ارزش زندگی برابر با ۸، روابط کاری برابر با ۱۲. مقایسه میانگین به‌دست‌آمده با حداقل و حداکثر نمره قابل کسب از هرکدام از ابعاد نشان می‌دهد که تمامی ابعاد سرمایه اجتماعی در سطح مطلوب و بالاتر از متوسط قرار دارد (جدول ۲).

جدول ۲- میانگین و انحراف معیار ابعاد سرمایه اجتماعی

ردیف	ابعاد	میانگین	انحراف معیار
۱	مشارکت در اجتماع	۱۹/۸۴	۱/۷۸
۲	فعال بودن در اجتماع	۲۱/۳۵	۱/۵۴
۳	احساس اعتماد و امنیت	۱۵/۷۳	۱/۴۵
۴	ارتباط با همسایگان	۱۳/۱۱	۰/۹۷
۵	ارتباط با دوستان و خانواده	۱۰/۶۴	۰/۹۵
۶	پذیرش تفاوتها	۶/۱۳	۰/۹۵
۷	ارزش زندگی	۶/۴۲	۱/۰۱
۸	روابط کاری	۸/۵۷	۱/۳۴

سرمایه فرهنگی پاسخگویان در ۳ بُعد مورد بررسی قرار گرفت. حداکثر نمره مربوط به هریک از ابعاد عبارتند از: ذهنیت یافته برابر با ۲۵، عینیت یافته برابر با ۳۰، نهادی شده برابر با ۱۵. مقایسه میانگین به دست آمده هریک از ابعاد با حداقل و حداکثر نمره قابل کسب از هریک نشان می‌دهد که هر سه بعد سرمایه فرهنگی سطح بالاتر از متوسط و به عبارت دیگر، در سطح مطلوب قرار دارد (جدول ۳).

جدول ۳- میانگین و انحراف معیار ابعاد سرمایه فرهنگی

ردیف	ابعاد	میانگین	انحراف معیار
۱	ذهنیت یافته	۱۶/۱۷	۱/۴۱
۲	عینیت یافته	۲۲/۴۱	۱/۵۶
۳	نهادی شده	۱۱/۱۵	۱/۵۱

۲-۶. یافته‌های استنباطی

به منظور پاسخ به سؤال سوم پژوهش که بیان می‌دارد «آیا ارتباطی بین سرمایه اجتماعی دانشجویان متأهل و خرسندی زناشویی ایشان وجود دارد؟» از آزمون پی‌رسون جهت بررسی همبستگی بین ابعاد سرمایه اجتماعی و خرسندی زناشویی استفاده گردید. یافته‌ها نشان می‌دهد: رابطه بین مشارکت در اجتماع، احساس اعتماد

و امنیت، ارتباط با دوستان و خانواده و ارزش زندگی با خرسندی زناشویی با احتمال ۹۵ درصد اطمینان و رابطه بین پذیرش تفاوت‌ها با خرسندی زناشویی با احتمال ۹۹ درصد اطمینان به صورت مثبت و معنی‌دار است. همچنین، در پاسخ به سؤال چهارم پژوهش که بیان می‌دارد «آیا ارتباطی بین سرمایه فرهنگی دانشجویان متأهل و خرسندی زناشویی ایشان وجود دارد؟»، بر اساس یافته‌های مربوط به بررسی همبستگی بین ابعاد سرمایه فرهنگی و خرسندی زناشویی، همبستگی بین تمام ابعاد سرمایه فرهنگی با خرسندی زناشویی با احتمال ۹۵ درصد اطمینان به صورت مثبت و معنی‌دار است (جدول ۴).

جدول ۴- آزمون همبستگی بین سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی با خرسندی زناشویی

متغیر	ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری
سرمایه اجتماعی		
مشارکت در اجتماع	۰/۱۳۲	۰/۰۱۵
فعال بودن در اجتماع	۰/۰۸۳	۰/۲۷۹
احساس اعتماد و امنیت	۰/۱۳۹	۰/۰۱۱
ارتباط با همسایگان	۰/۰۹۳	۰/۱۳۲
ارتباط با دوستان و خانواده	۰/۱۳۴	۰/۰۱۲
پذیرش تفاوت‌ها	۰/۱۵۶	۰/۰۰۸
ارزش زندگی	۰/۱۲۸	۰/۰۲۳
روابط کاری	۰/۰۲۵	۰/۱۵۷
سرمایه فرهنگی		
ذهنیت یافته	۰/۱۰۳	۰/۰۲۵
عینیت یافته	۰/۱۱۹	۰/۰۱۹
نهادی شده	۰/۱۰۷	۰/۰۳۶

سؤال پنجم پژوهش، تأثیر سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی دانشجویان متأهل بر خرسندی زناشویی ایشان را بررسی نمود. بدین منظور، مبادرت به انجام تحلیل رگرسیون گردید. مقدار ضریب تعیین برابر ۰/۵۲۳ به دست آمده آمد، بدین معنی که ۵۲/۳ درصد تغییرات متغیر وابسته (خرسندی زناشویی) توسط ابعاد سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی تبیین می‌شود (جدول ۵).

جدول ۵- ضریب تبیین و ضرایب استاندارد برآورد شده

متغیر وابسته	ضریب تبیین	متغیر مستقل	ضرایب استاندارد
خرسندی زناشویی	۰/۵۲۳	مشارکت در اجتماع	۰/۲۵۷
		فعال بودن در اجتماع	-
		احساس اعتماد و امنیت	۰/۳۱۸
		ارتباط با همسایگان	-
		ارتباط با دوستان و خانواده	۰/۲۹۱
		پذیرش تفاوت‌ها	۰/۳۴۴
		ارزش زندگی	۰/۲۲۷
		روابط کاری	-
		ذهنیت یافته	۰/۳۵۶
		عینیت یافته	۰/۳۸۷
		نهادی شده	۰/۳۱۸

نتایج مربوط به ضرایب استاندارد حاکی از آن است که در میان ابعاد سرمایه اجتماعی، پذیرش تفاوت‌ها بیشترین تأثیر را بر خرسندی زناشویی دارد (بتا= ۰/۳۴۴) و در میان ابعاد سرمایه فرهنگی، سرمایه عینیت یافته بیشترین تأثیر را بر خرسندی زناشویی دارد (بتا= ۰/۳۸۷).

۷- نتیجه‌گیری

تمام ازدواج‌ها و زندگی‌های مشترک زناشویی رضایت‌بخش و پایدار نیستند و ازدواج‌های ناخرسند مزایای کمتر و معایب بیشتری نسبت به ازدواج‌های خرسند به همراه می‌آورند. لذا، خرسندی در زندگی زناشویی را می‌توان از مهم‌ترین و حیاتی‌ترین عوامل برای پایداری زندگی مشترک بیان کرد و با توجه به این مهم، اشتباه نیست که بگوییم چنانچه میزان خرسندی زناشویی کم باشد، احتمال جدایی و طلاق عاطفی و طلاق قانونی افزایش خواهد یافت. یکی از متغیرهای اصلی این پژوهش که مورد مطالعه قرار گرفت، خرسندی زناشویی بود و سؤال مطرح این بود؛ دانشجویان از چه سطحی از خرسندی زناشویی برخوردارند؟ نتایج مطالعه حاکی از آن بود که دانشجویان متأهل دارای سطح بالایی از خرسندی زناشویی هستند. مقایسه خرسندی زناشویی زوجین بر اساس سال‌های زندگی مشترک نشان داد که

دانشجویان با سال‌های مختلف زندگی مشترک دارای سطوح متفاوت خرسندی زناشویی می‌باشند. لذا، فرضیه صفری که می‌گوید خرسندی زناشویی در سال‌های متفاوت زندگی مشترک دارای تفاوت معنی‌داری با یکدیگر نیست، رد می‌شود. تحلیل داده‌ها نشان از آن دارد که زوجینی که حداقل چهار سال از زندگی مشترکشان گذشته است سطح بیشتری از خرسندی زناشویی را نسبت به دیگر زوجین گزارش کردند. نتایج این مطالعه با یافته‌های پژوهش نولر و همکاران (۱۹۹۴) همسو می‌باشد. نتایج آزمون همبستگی بین سرمایه اجتماعی با خرسندی زناشویی نشان داد: بین مشارکت در اجتماع، احساس اعتماد و امنیت، پذیرش تفاوت‌ها، ارتباط با دوستان و خانواده، ارزش زندگی با خرسندی زناشویی رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. بر این اساس، فرضیه‌های صفری که می‌گوید بین سرمایه اجتماعی (شامل مشارکت در اجتماع، احساس اعتماد و امنیت، ارتباط با دوستان و خانواده، ارزش زندگی، پذیرش تفاوت‌ها) و خرسندی زناشویی رابطه معنی‌داری وجود ندارد؛ رد می‌شود. اما، فرضیه‌های صفری که می‌گوید بین سرمایه اجتماعی (شامل فعال بودن در اجتماع، ارتباط با همسایگان، روابط کاری) و خرسندی زناشویی رابطه معنی‌داری وجود ندارد؛ تأیید می‌شود. در خصوص نتایج دیگر مطالعات، ریچاردز (۲۰۰۰) به رابطه بین سرمایه اجتماعی و خرسندی اشاره کرده است. قلی‌زاده و همکاران (۱۳۹۳) نیز بیان داشتند، هرچه زوجین در زندگی مشترک خود از میزان بالاتری سرمایه اجتماعی برخوردار باشند، رضایت‌مندی و خرسندی بالاتری خواهند داشت. همچنین، یافته‌های این مطالعه با پژوهش‌های قره‌داغی و همکاران (۱۳۹۴)، مقصودی و همکاران (۱۳۹۰)، هان (۲۰۱۴)، گروویس و گروویس (۲۰۱۳)، و زو و همکاران (۲۰۱۸) همسو می‌باشد. به‌طور کلی، بر اساس یافته‌های این بخش می‌توان چنین برداشت کرد که هرچه میزان سرمایه اجتماعی زوجین بیشتر باشد، از خرسندی بیشتری در زندگی مشترک بهره‌مند خواهند شد. از یافته‌ها چنین برمی‌آید که مشارکت و همکاری در اجتماع سبب افزایش میزان سرمایه اجتماعی افراد می‌شود و این امر، بر میزان خرسندی زناشویی تأثیرگذار است. این یافته به اهمیت و مزایای بسیار همکاری و مشارکت در محیط خانواده و بین زوجین، در تصمیم‌گیری‌ها و در امور، اشاره می‌کند. یافته‌ها رابطه معنی‌دار ارزش زندگی و خرسندی زناشویی را تأیید کردند. براین اساس چنانچه زوجین به این باور برسند که زندگی ارزشمند و بامعنا است، در مقابل مشکلات و ناهمواری‌های پیش‌آمده در زندگی مشترک، ناامید نمی‌شوند و با هر چالش و تعارض به فکر جدایی و از هم گسستن کانون گرم خانواده

نمی‌افتند. بلکه تلاش می‌کنند تا با صبر و شکیبایی و همفکری یکدیگر و یا با کمک گرفتن از فرد مطلع و متخصص، چالش‌ها را پشت سر بگذارند و به خرسندی زناشویی برسند.

نتایج آزمون همبستگی بین سرمایه فرهنگی و خرسندی زناشویی نشان داد: بین سرمایه ذهنیت یافته، عینیت یافته، نهادی شده با خرسندی زناشویی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. بر این اساس، فرضیه‌های صفری که می‌گوید بین سرمایه فرهنگی (شامل عینیت یافته، ذهنیت یافته، نهادی شده) و خرسندی زناشویی رابطه معنی‌داری وجود ندارد؛ رد می‌شود. نتایج مطالعه با یافته‌های پژوهش مختاری و همکاران (۱۳۹۵) همسو است. می‌توان چنین بیان داشت، سرمایه فرهنگی قادر است انرژی عاطفی مفید و مثبتی در تعاملات بین همسران ایجاد کند که در نتیجه آن، خرسندی زناشویی حاصل گردد. اگر زوجین از محصولات و کالاهای فرهنگی که در حوزه خانواده و شیوه‌های درست زیستن و تعامل صحیح میان اعضای خانواده به بازار عرضه می‌شود، استفاده کنند؛ بهتر قادر خواهند بودن شرایط تعارض را مدیریت کنند و در نتیجه، در زندگی مشترک به‌طور نسبی از سطح خرسندی بالاتری برخوردار خواهند شد. در مقابل، اگر استفاده از کالاها و وسایلی مانند تلفن همراه، لپ‌تاپ و همچنین، گشت‌وگذار در شبکه‌های اجتماعی به‌طور نامناسب و بدون برنامه‌ریزی و مدیریت انجام شود، بیم آن می‌رود که افراد را به سمت فردگرایی و جدایی از فضای گرم خانواده سوق دهد، که این امر ناخرسندی همسر را به دنبال خواهد داشت.

یافته‌ها بیانگر آن بود که در میان ابعاد سرمایه اجتماعی، پذیرش تفاوت‌ها بیشترین تأثیر را بر خرسندی زناشویی دارد و در میان ابعاد سرمایه فرهنگی، سرمایه عینیت یافته دارای بیشترین تأثیر بر خرسندی زناشویی است. بدین ترتیب، می‌توان گفت که چنانچه زوجین بپذیرند که نمی‌توان هیچ دو انسانی را یافت که دقیقاً و صد درصد شبیه یکدیگر باشند و افراد دارای شرایط رشد و زیست و تجارب متفاوت‌اند؛ آنگاه پذیرش تفاوت‌ها پذیرفتنی‌تر خواهد شد و بهتر با شرایط تعارض و اختلاف کنار می‌آیند و همین امر، خرسندی زناشویی را افزایش خواهد داد. زندگی مشترک خرسند و رضایت‌مند مستلزم این است که زن و شوهر بدانند و بیاموزند تا موقعیت طرف مقابل را درک کند و از نگاه و دریچه دید همسر خود به زندگی و رویدادهای پیش‌آمده بنگرند. مطابق بند ۵ سند سیاست‌های کلی خانواده، «تحکیم خانواده و ارتقاء سرمایه اجتماعی آن بر پایه رضایت و انصاف، خدمت و احترام و مودت و

رحمت با تأکید بر به‌کارگیری یکپارچه ظرفیت‌های آموزشی، تربیتی و رسانه‌ای کشور در جهت تحکیم بنیان خانواده و روابط خانوادگی» مطرح گردیده است. بر این اساس و با توجه به اهمیت سرمایه اجتماعی و تأثیرگذاری آن بر خرسندی زناشویی که در پژوهش حاضر مورد تأیید قرار گرفت؛ بایسته است سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌های دانشگاهی ارزش فعالیت‌های جمعی را مورد تأکید قرار دهند و پیشنهاد می‌شود تا زمینه‌هایی فراهم شود تا مشارکت و اثربخشی دانشجویان در فعالیت‌های درون دانشگاهی و برون دانشگاهی تقویت گردد. برای ارتقای سرمایه اجتماعی دانشجویان، پیشنهاد می‌شود برنامه‌های آموزش رسمی و غیررسمی دانشگاه مورد بازنگری قرار گیرد و مهارت‌هایی همچون احترام، همدلی، تصمیم‌گیری و حل مسئله مشارکتی در سرفصل‌های دروس دانشگاهی جای گیرد.

بر اساس نتایج مطالعه که به اهمیت سرمایه فرهنگی بر خرسندی زناشویی تأکید دارد، پیشنهاد می‌شود کتاب و بسته‌های فرهنگی در زمینه‌های مرتبط با هنر عشق ورزیدن، عشق پایدار، مهارت‌های حل تعارض، ازدواج و زناشویی موفق به دانشجویان اهدا کنند تا زمینه‌ای برای زندگی آرام، موفق، شاد و خرسند زوجین فراهم گردد. پیشنهاد می‌شود مراکز مشاوره دانشگاه، فعال‌تر عمل نموده و با انجام آزمون‌ها و تست‌های معتبر، سطوح سرمایه اجتماعی و فرهنگی دختران و پسران دانشجویی در شرف ازدواج را مورد سنجش قرار دهند تا بتوانند در راستای همسان‌گزینی راهنمایی‌های مفید و نتیجه‌بخشی ارائه دهند تا از طلاق و پیامدهای بعدی آن جلوگیری شود. در بند ۱۰ سند سیاست‌های کلی خانواده نیز موضوع مهم مشاوره بدین صورت ذکر شده است «ساماندهی نظام مشاوره‌ای و آموزش قبل، حین و پس از تشکیل خانواده و تسهیل دسترسی به آن بر اساس مبانی اسلامی — ایرانی در جهت استحکام خانواده». بر این اساس، فعال نمودن مراکز مشاوره دانشگاه و نیز اتخاذ تمهیدات مناسب مانند معرفی دانشجویان به مراکز مشاوره‌ای تخصصی و بهره‌مندی ایشان از تخفیف‌های دانشجویی پیشنهاد می‌گردد.

منابع و مأخذ

منابع فارسی

- اکبری، ب.، فرگت، آ.، علی خواه، س.، & مجیدی، م. (۱۳۹۸). نقش سرمایه اجتماعی و روانشناختی در پیش‌بینی صمیمیت زناشویی زوجین. *پژوهش‌های روانشناختی اجتماعی*, ۹۵-۱۱۴.
- آجلی لاهیجی، ل.، & مقتدری، ن. (۱۳۹۵). بررسی اثربخشی آموزش‌های مبتنی بر نظریه گاتمن بر کاهش تعارضات زناشویی. *سومین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های نوین در مدیریت، اقتصاد و علوم انسانی*. باتومی گرجستان.
- آخوندی، م.، & لک، ف. (۱۳۹۸). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی زناشویی در شهر بیرجند. *فصلنامه مطالعات فرهنگی - اجتماعی خراسان*, ۱-۳۴.
- سالاری فر، م. (۱۳۸۳). همسرگزینی در اندیشه دینی. *مطالعات راهبردی زنان*, شماره ۲۵.
- صالحی امیری، س.، & باباشمس، آ. (۱۳۹۴). سنجش سرمایه اجتماعی در میان دانشجویان. *مدیریت فرهنگی*, ۴۷-۵۹.
- فکوهی، ن. (۱۳۸۲). *تاریخ نظریه‌های انسان‌شناسی*. تهران: نشر نی.
- قره داغی، ش.، مردی پیرسلطان، ف.، قادری ثانوی، ر.، & درخشان نیا، ف. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین سلامت اجتماعی و رضایت زناشویی در میان کارکنان بهزیستی شهر کرج. *دومین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی، علوم تربیتی و سبک زندگی*. مشهد.
- قلی زاده، آ.، & اسماعیلیان اردستانی، ز. (۱۳۹۳). نقش مولفه‌های سرمایه اجتماعی بر رضایت زناشویی دانشجویان متاهل. *دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی*, ۳۷-۴۶.
- مختاری، م.، احمدی، س.، & حجتی نیا، م. (۱۳۹۵). رضایت زناشویی زنان و ارتباط آن با سرمایه فرهنگی زن و شوهر. *فصلنامه خانواده‌پژوهی*, ۵۵۵-۵۷۴.
- مفردنژاد، ن.، & منادی، م. (۱۳۹۹). ارتباط سرمایه‌های روان‌شناختی و فرهنگی با خشونت خانگی در زنان متاهل (مورد مطالعه: فرهنگیان بهبهان). *مطالعات زن و خانواده*, ۱۸۹-۲۱۳.
- مقصودی، س.، معیدفر، س.، & توکل، م. (۱۳۹۰). بررسی جامعه‌شناختی رابطه سرمایه اجتماعی و رضایت زناشویی در زوجین شهر کرمان. *مجله مطالعات اجتماعی ایران*, ۱-۲۰.

- نصرتی نژاد، ف.، سخایی، ا.، & شریفی، ح. (۱۳۹۴). مطالعه رابطه بین سرمایه اجتماعی جوانان و میزان شادکامی آنان. *فصلنامه مطالعات توسعه اجتماعی- فرهنگی*. ۱۶۷-۱۴۳.
- نیازی، م.، & کارکنان نصرآبادی، م. (۱۳۸۶). تبیین جامعه شناختی رابطه سرمایه فرهنگی خانواده با هویت اجتماعی جوانان. *مطالعات ملی*. ۵۵-۸۰.

منابع انگلیسی

- Bourdieu, P. (۱۹۸۶). The forms of capital. In J. Richardson (Ed.) *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* (New York, Greenwood), ۲۴۱-۲۵۸.
- George, D & ,Mallery, P. (۲۰۰۳). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference*. Boston: Allyn & Bacon.
- Growiec, K & ,Growiec, J. (۲۰۱۳). Trusting Only Whom You Know, Knowing Only Whom You Trust: The Joint Impact of Social Capital and Trust on Happiness in CEE Countries. *Journal of Happiness Studies*. ۱۰۱۵-۱۰۴۰ ,
- Han, S. (۲۰۱۴). Social Capital and Subjective Happiness: Which Contexts Matter ? *Journal of Happiness Studies*. ۲۴۱-۲۵۵ ,
- Lawrence, E., Rogers, R., Zajacova, A & ,Wadsworth, T. (۲۰۱۹). Marital happiness, marital status, health, and longevity. *Journal of Happiness Studies* , ۱۵۳۹-۱۵۶۱
- Light, I. ۲۰۰۴. Cultural Capital. Pp. ۵۱۱-۵۱۲. In: *The New Dictionary of the History of Ideas*, vol. ۲, ed. Marianne Cline Horowitz. New York: Scribner's.
- Loury, G. (۱۹۷۷). A dynamic theory of racial income differences. P. Wallace , &A. Lamond , *Women, Minorities and Employment Discrimination* (۱۵۳-) .(۱۸۸)Lexington: Lexington Books.
- Noller, P., Feeney, J & ,Callan, V. (۱۹۹۴). A longitudinal study of conflict in early marriage. *Journal of Social and Personal Relationship*. ۲۳۳-۲۵۲ ,
- Snelgrove, J & ,Pikhart, H. (۲۰۰۹). A multilevel analysis of social capital and self- rated health: evidence from the British household panel survey. *Journal of Health Politics, Policy and Law*. ۶۸۹-۶۹۴ ,
- Unal, O & ,Akgun, S. (۲۰۲۰). Conflict resolution styles as predictors of marital adjustment and marital satisfaction: an actor-partner interdependence model. *Journal of Family studies*. ۱-۱۶ ,

- Veenhoven, R. (۲۰۰۶). How Do We Assess How Happy We Are? Tenets, implications and tenability of three theories. *Paper presented at conference on 'New Directions in the Study of Happiness: United States and International Perspectives'*, University of Notre Dame, USA, October ۲۲-۲۴ ۲۰۰۶.
- Wessman, A. E., & Ricks, D. F. (۱۹۶۶). *Mood and personality*. Holt, Rinehart, & Winston. New York, USA
- Ziaee, T., Jannati, Y., Mobaheeri, E & .,et al .(۲۰۱۴) .The Relationship between Marital and Sexual Satisfaction among Married Women Employees at Golestan University of Medical Sciences, Iran *Iranian Journal of Psychiatry and Behavioral Science*.۴۴-۵۱ ,
- Zou, T., Su, Y & .,Wang, Y .(۲۰۱۸) .Examining Relationships between Social Capital, Emotion Experience and Life Satisfaction for Sustainable Community *Sustainability*.۱-۱۶ ,

References

- Akbari, B., Forket, A., Alikhah, S. & Majidi, M. (۲۰۱۹). The role of social and psychological capital in predicting couples' marital intimacy. *Quarterly Social Psychology Research*, ۹(۳۳), ۹۵-۱۱۴.
- Akhondi, M. & Lak, F. (۲۰۱۹). Investigating the Relationship between Social Capital and Marital Satisfaction in Birjand. *Scientific Quarterly of Social-Cultural Studies of Khorasan*, ۱۳(۴), ۱-۳۴.
- Bourdieu, P. (۱۹۸۶). The forms of capital. In J. Richardson (Ed.) *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* (New York, Greenwood), ۲۴۱-۲۵۸.
- George, D., & Mallery, P. (۲۰۰۳). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference*. Boston: Allyn & Bacon.
- Gholizadeh, A. & Esmaeilian, Z. (۲۰۱۷). The Effect of Social Capital Components on Marital Satisfaction of Married Students. *Knowledge & Research in Applied Psychology*, 15(۵۶), ۳۷-۴۶.
- Growiec, K., & Growiec, J. (۲۰۱۳). Trusting Only Whom You Know, Knowing Only Whom You Trust: The Joint Impact of Social Capital and Trust on Happiness in CEE Countries. *Journal of Happiness Studies*, ۱۰۱۵-۱۰۴۰.
- Han, S. (۲۰۱۴). Social Capital and Subjective Happiness: Which Contexts Matter? *Journal of Happiness Studies*, ۲۴۱-۲۵۰.
- Lawrence, E., Rogers, R., Zajacova, A., & Wadsworth, T. (۲۰۱۹). Marital happiness, marital status, health, and longevity. *Journal of Happiness Studies*, ۱۵۳۹-۱۵۶۱.
- Light, I. ۲۰۰۴. Cultural Capital. Pp. ۵۱۱-۵۱۲. In: *The New Dictionary of the History of Ideas*, vol. ۲, ed. Maryanne Cline Horowitz. New York: Scribner's.
- Loury, G. (۱۹۷۷). A dynamic theory of racial income differences. P. Wallace, & A. Lamond, *Women, Minorities and Employment Discrimination* (۱۵۳-۱۸۸). Lexington: Lexington Books.

- Maghsodi, S., Maeidfar, S., & Tavakol, M. (۲۰۱۲). Sociological Study of Social Capital and marital satisfaction among couples in Kerman. *Journal of Iranian Social Studies*, 5(۱), ۱۲۴-۱۵۲.
- Mofradnejad, N., & Monadi, M. (۲۰۲۰). The relationship of psychological capital and cultural capital with domestic violence in married women. *Journal of Woman and Family Studies*, 8(۱), ۱۸۹-۲۱۳.
- Mokhtari, M., Ahmadi, S., & Hojjatinia, M. (۲۰۱۶). Investigating Marital Satisfaction of Women and its Relationship with Couples' Cultural Capital. *Journal of Family Research*, 12(۴), ۵۵۵-۵۷۴.
- Niazi, M. & Karkonan, M. (۲۰۰۷). A Sociological Study of the Relationship between Cultural Capital and Social Identity of Youths. *National Studies Journal*, ۸(۳۱), ۵۷-۸۰.
- Noller, P., Feeney, J., & Callan, V. (۱۹۹۴). A longitudinal study of conflict in early marriage. *Journal of Social and Personal Relationship*, ۲۳۳-۲۵۲.
- Nosrati Nejad F, sakhaei A, & Sharifi H. (۲۰۱۵). Study of the Relationship between Social Capital of the Youth and Their Level of Happiness. *Quarterly Journal of Socio - Cultural Development Studies*; ۴ (۲): ۱۴۳-۱۶۷
- Salehi Amiri, S., & Babashams, A. (۲۰۱۵). Exploring University Students' Role on Promotion of Social Capital (Case study in Islamic Azad University, Central Tehran Branch). *Journal of Cultural Management*, ۹(۲۷), ۴۷-۵۹
- Snelgrove, J., & Pikhart, H. (۲۰۰۹). A multilevel analysis of social capital and self-rated health: evidence from the British household panel survey. *Journal of Health Politics, Policy and Law*, ۳۸۹-۳۹۴.
- Unal, O., & Akgun, S. (۲۰۲۰). Conflict resolution styles as predictors of marital adjustment and marital satisfaction: an actor-partner interdependence model. *Journal of Family studies*, ۱-۱۶.
- Veenhoven, R. (۲۰۰۶). How Do We Assess How Happy We Are? Tenets, implications and tenability of three theories. Paper presented at conference on 'New Directions in the Study of Happiness: United States and International Perspectives', University of Notre Dame, USA, October ۲۲-۲۴ ۲۰۰۶.
- Wessman, A. E., & Ricks, D. F. (۱۹۶۶). *Mood and personality*. Holt, Rinehart, & Winston. New York, USA
- Ziaee, T., Jannati, Y., Mobaheri, E., & et al. (۲۰۱۴). The Relationship between Marital and Sexual Satisfaction among Married Women Employees at Golestan University of Medical Sciences, Iran. *Iranian Journal of Psychiatry and Behavioral Science*, ۴۴-۵۱.
- Zou, T., Su, Y., & Wang, Y. (۲۰۱۸). Examining Relationships between Social Capital, Emotion Experience and Life Satisfaction for Sustainable Community. *Sustainability*, ۱-۱۶.